

Sa prvim vesnicima proleća budi se i čaroban svet gljiva. Martovka, Smrčak, Đurđevača, Škripavac, Jablanovača, Panjevčica, Šumske pile, Gnojištarka, Modričića, su neke od tzv. prolećnih jestivih gljiva, od kojih su neke i lekovite.

Gljivari kažu da kada krenu jaglaci (jagorčevina), visibabe i kukurek, onda kreće sve u prirodi, pa i gljive i gljivari, ljubitelji prirode u potragu za njima. Međutim, gljivari okupljena oko gljivarskih društava smanjenu aktivnost na terenu koriste za edukaciju svojih članova, za otvorene edukacije za građanstvo, gde se obrađuju zimske i prolećne gljive, otrovne i lekovite. Odnos prema gljivama (Fungi) se iz godine u godinu menja u pozitivnom pravcu, zahvaljujući i aktivnostima desetak gljivarskih društava u Srbiji, kao i prošle godine osnovanom Mikološko-gljivarskom savezu Srbije.

Jedno od najaktivnijih je GD „Niš“ na čelu sa predsednikom, gospodinom Marjanom Kušterom. Po njegovim rečima, aktivnost GD je doprinela drugačijem pogledu na gljive iz različitih aspekata. Jedna od važnih aktivnosti niškog, a svih ostalih GD je edukacija širokih masa u upotrebi gljiva u ishrani, kao organske i zdrave hrane. Kad god se stigne, a posebno u zimskom periodu, vrši se edukacija o lekovitim gljivama koje ljudi sami mogu da pronađu u šumama i da ih prepoznaaju, sakupljaju i koriste kao lekovito sredstvo, a ne da iste kupuju kao suplementi koje uvozimo iz Amerike, Kine, Japana, Rusije... MGSS ima značajnu ulogu u edukovanju ljudi u proizvodnji gljiva u malim seoskim domaćinstvima koja na taj način mogu da ostvaruju značajne prihode, pa čak i da potpuno žive od uzgoja gljiva, naročito bukovača, šampinjona pa i shitake, koja nije mnogo komplikovana. Uz određene adaptacije prostora koje ljudi poseduju, može se vršiti uzgoj do 200 džakova bukovače ili shiitake, što bi na mesečnom nivou moglo da donese 30 – 40 hiljada dinara prihoda jednom domaćinstvu, a plasman nije problem, jer sve što se ponudi tržištu Srbije to se i proda. Tim pre što su to gljive tzv „zimske“, kada gljiva u prirodi nema. GD se uz pomoć članova, mladih naučnika kojih je sve više u GD „Novi Sad“, GD „Šumadija“, GD „Niš“ itd., ima značajan broj naučno potkovanih biologa, magistara mikologije, koji pišu naučne članke i registruju nađene gljive od strane drugih članova udruženja. U budućnosti se planira da MGSS uz pomoć države, uloži značajna sredstva u izradu baze podataka o gljivama Srbije, koja danas ne postoji i niko ne može da kaže broj vrsta gljiva koje rastu u Srbiji.

- Ako uspemo da iskoristimo rad amaterskih gljivarskih i mikoloških društava i njihovih članova, da pronalazimo gljive u prirodi, a naši mladi mikolozi to mikroskopiraju, dokazuju načunim metodama, za samo par hiljada evra napravićemo naučnu bazu koju ćemo moći da predstavimo svetu. Uz to, sve gljive se deponuju u arhivima gljivarskih društava i nauka u svakom momentu može da dobije materijal na mikroskopiranje, i na taj način obezbedi materijal

za druga naučna istraživanja. Zadatak MGSS je da širi bazu učlanjenjem što više GD, da formira nove na teritoriji cele Srbije, i da svako to društvo osnaži kako kadrovski tako i materijalno, da nabavi mikroskope, literaturu, i onda će doći i značajni naučni rezultati – istakao je gospodin Kuštera.

Jedan od statutarnih ciljeva MGSS je zaštita staništa gljiva, pre svega zaštita u nacionalnim parkovima, obezbeđivanjem samočuvarsko-rendžerske službe ali, naš sagovornik postavlja pitanje: "Ako ne znamo čega ima u NP, onda ne znamo ni šta čuvamo?!" Gljive imaju veoma značajnu ulogu u očuvanju biodiverziteta naše zemlje, Balkana i sveta. Njihova uloga u prirodi je gotovo nezamenljiva i s pravom ih zovu „čistačima prirode“. Da nije njih, za sam desetak godina, planeta Zemlja bi bila, kažu stručnjaci, prekrivena slojem debljine jednog metra nerazložene organske materije, pre svega biljnog porekla.

Gospodin Kuštera ističe veliku ulogu amatera po GD u širenju i podizanju ljudske svetstvi u zaštiti staništa gljiva. Zato GD rade na principu da što veći broj ljudi mobilišu da se učlane. Prvo su to ljubitelji prirode koji vole da borave u njoj, ili se učlanjuju iz nekih gastronomskih pobuda, da beru i konzumiraju gljive, ali velika većina prelazi na viši nivo, i proučavanje gljiva i zaštitu njihovih staništa, a zaštititićemo ih samo ako ih poznajemo u dovoljnoj meri.

Širenju svesti o značaju gljiva doprinose i brojne gljivarske manifestacije, kao što su Dani gljiva na valjevskim planinama, Dani Vrganja na Kopaoniku, „Susret gljivara na Iriškom vencu“, „Gljivarijara“ na šetalištu u Niškoj Banji, koju svake godine četvrtog vikenda juna organizuje GD „Niš“, i koja okupi 3-5 hiljada posetilaca, što Nišlja, predstavnika drugih GD iz zemlje, što posetioca iz Grčke i Bugarske. Svaka od tih manifestacija osim specifičnih aktivnosti, predavanja, izložbi, ima i turističko-gastronomski deo.

- Zbog toga pozivamo i goste iz inostranstva, iz Slovenije, Hrvatske, Grčke, Bugarske, Makedonije, koji se poznavajući bogatstvo vrstama gljiva naše zemlje i poznavajući našu nacionalnu kuhinju, rado odazivaju – rekao je između ostalog gospodin Marjan Kuštera.